

Täysistunto

Torstai 30.11.2017 klo 16.02—22.05

2.2. Suullinen kysymys euroalueen ja yhteisen rahapolitiikan riskeistä (Laura Huhtasaari ps)

Suullinen kysymys SKT 169/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Siirrymme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Huhtasaari.

Keskustelu

16.29 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Paavo Lipponen ja Sauli Niinistö tekivät raskaan virheen, kun he runnoivat Suomen yhteisvaluutta euroon kansaa kuulematta. Euroopan keskuspankin roskapaperiostojen kautta Suomelle on tullut noin 70 miljardin euron vastuut. Lisäksi meillä on noin 20 miljardin euron Kreikka-vastuut. Kokoomukselle tiedoksi: me emme tienaa tällä, eikä tämä ole fantastista.

Euroopan keskuspankin holtiton roskalainojen osto-ohjelma osaltaan pitää korkoa keinoitekoisesti alhaalla, mikä mahdollistaa ongelmamaiden velkaantumisen. Korot ovat historioitsijoiden mukaan laskeneet alimmalle tasolle 5 000 vuoteen. Tämä ei voi jatkua. Mitä hallitus aikoo tehdä ja millä tavalla hallitus on varautunut siihen, kun valtiomme korot nousevat 5 prosenttiin, takaukset lankeavat maksettaviksi ja meillä ei ole edes omaa rahapolitiikkaa?

16.30 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli mieluisa aihe, vaikka kysymys oli ehkä hieman haastava, tai olen eri mieltä sen lähtöoletuksista. Se, että me olemme liittyneet aikoinaan yhteisvaluutta euroon, on ollut hyvä ratkaisu. Se sitoo meidät eurooppalaiseen yhteismarkkina-alueeseen, sisämarkkinoihin. Niille suuntautuu 40 prosenttia meidän viennistämme. Se on ollut hyvä ratkaisu.

Euro on käynyt läpi todella vaikeita vaiheita, mutta tällä hetkellä euroalueen tilanne on kohtuullisen vakaa. Me olemme luoneet mekanismit, joilla me pystymme euroalueen valtioiden mahdollisia velkakriisejä ratkomaan, mutta me olemme myös perustaneet pankkiunionin, jolla pankkien kriisejä pystytään ratkomaan. Tällä hetkellä euroalueen talous kasvaa. On totta, että Euroopan keskuspankin tase on paisunut tässä, mutta he tekevät itsenäistä rahapolitiikkaa. Euroopan keskuspankilla on iso ja merkittävä rooli, ja he ovat nyt läheneet kiristämään tätä. [Puhemies koputtaa] Ehkä se tuo tullessaan sitä teidän kaipaamaa korkojen nousua, mutta toivottavasti vakaan talouden merkeissä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen painamalla V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

16.31 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oletteko te, ministeri Orpo, todella sitä mieltä, että muut Pohjoismaat tekivät virheen, kun eivät tulleet mukaan? Me olemme ainoana Pohjoismaana eurossa. Ja miksi muut Pohjoismaat eivät halua tulla euroon, jos tämä olisi menestystarina, koska siihen heitä on kyllä kehoitettu tulemaan?

Joulukuussa Emulle eli rahaliitolle haetaan uutta suuntaa, ja me perussuomalaiset vastustamme integraation lisäämistä, yhteisvastuun lisäämistä. Kun seuraava taantuma tulee — ja se tulee varmasti — euro ajautuu ylitsepääsemättömiin ongelmiin. Perussuomalaiset varoittavat tästä nyt, kuten myös monet muut asiantuntijat. Tässä on kaksi suuntaa: keskitetty liittovaltio, mikä perussuomalaisille ei käy, tai sitten ankara markkinakuri, mihin ongelmamaat eivät pysty. Tämä tulee aiheuttamaan euron hajoamisen, joten miten hallitus on varautunut euron hajoamiseen ja ajamaan Suomen etuja? [Eduskunnasta: Maailmanluokan kysymys!]

16.32 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon edelleenkin, että euroon liittyminen on ollut erinomainen ratkaisu Suomelta. Oli mukava huomata esimerkiksi kun Nordea mietti sijoittumistaan, että he halusivat tulla euroalueen sisälle, pankkiunionin sisälle. Tiedän, että myöskin naapurimaissa pohditaan tällä hetkellä ainakin jossain määrin pankkiunioniin liittymistä, ehkä euroon liittyminen on kauempana. Jokainen tekee omia ratkaisuja. Suomen kannalta on ollut erittäin viisas ja tärkeä ratkaisu, että me olemme myös yhteisessä valuutassa ja olemme Euroopan unionissa. Tämä hallitus on vahvasti sitoutunut euron pankkiunioniin, sisämarkkinan kehittämiseen ja Euroopan unionin kehittämiseen määrätietoisesti, koska vahva Euroopan unioni ja vahva euro ovat Suomen etu.

Kuten kerroin aikaisemmassa vastauksessa, me olemme tehneet erilaisia mekanismeja, jotka tekevät eurosta tänä päivänä paljon vahvemman. Nyt seuraavassa vaiheessa meidän pitää edelleen saada riskitasoja alemmas, niin pankkijärjestelmästä kuin ylivelkaantuneilta valtioilta. Silloin me voimme nukkua kaikki yömmä vielä rauhallisemmin. Mutta tällä hetkellä tilanne menee koko ajan parempaan suuntaan.

16.33 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän sosiaalidemokraattien mielestä euroon liittyminen oli järkevää ja hyvä, järkevä tapa hoitaa suomalaisia Eurooppaan, Euroopan yhteisöön ja länsimaihin kiinni.

Kysyn nyt, kun Emun kehittämisestä, tietysti rahaliiton kehittämisestä on kysymys: miten näette sen, pitäisikö tuolla Emun kehittämisessä ottaa huomioon sosiaalisia kriteereitä eli koulutustasoa, työttömyysastetta, nuorisotyöttömyyttä, tämmöisiä tekijöitä, jotka vaikuttaisivat siihen, että se Emu koettaisiin kansalaisten mielestä vielä hyväksyttävämmäksi kokonaisuudeksi? Toivoisin, että Suomi voisi olla aktiivinen tässä politiikassa. Mitä mieltä olette näistä kysymyksistä?

16.34 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä näen tämän oikeastaan niin päin, että ei niinkään Emun eli sen rahan, valuutan, kun luodaan puitteita taloudelliselle vakaudelle ja kasvulle, vaan nimenomaan Euroopan unionin tehtävä on luoda perustaa kasvulle, luoda perustaa sille, että Euroopan unionin eri alueet ovat tasa-arvoisia, ja sen puitteissa myöskin Euroopan unionin sosiaalista ulottuvuutta pitää kehittää, ei yhteisen sosiaaliturvan suuntaan, ei yhteisvastuullisuutta sitä kaut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

ta, mutta mielestäni meidän pitäisi olla valmiit harkitsemaan kuitenkin jonkinnäköistä perustandardistoa sosiaaliturvassa, että Euroopan unionin alueella olisi mahdollisimman yhtenäinen perusta. Mutta kuitenkin se paras mahdollinen asia on se, että myöskin Euroopan unionin alueella meillä on talouskasvua, tulevaisuudennäkymiä, investointeja, työpaikkoja ja sitä kautta hyvinvointia. Paras tapa on tämä — Euroopassakin, kuten Suomessa — [Puhemies koputtaa] turvata ihmisten hyvinvointi ja tasa-arvo.

16.35 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rohkenen kyllä olla valtiovarainministerin kanssa eri mieltä niin, että kyllä rahapolitiikka vaikuttaa ihan suoraan siihen, minkälaisia edellytyksiä on edistää kasvua ja taloudellista vakautta Euroopan kaltaisella alueella. Valuuttaunioni ei ole lainkaan ollut ongelmaton projekti. Yksi keskeinen epäkohta on se, että yhteisen valuutan ja yhteisen rahapolitiikan kautta on sidottu yhteen maita, jotka kilpailukyvyltään, palkkarakenteeltaan ja yhteiskuntarakenteeltaan ovat varsin erilaisia. Rahapolitiikkaa maat eivät voi kansallisesti tehdä, vaan finanssipolitiikka ja rahapolitiikka on tällä tavalla erotettu toisistaan.

Kun Emu-yhteistyötä nyt aiotaan kehittää, haluaisin kysyä valtiovarainministerin näkemystä siitä, miten Suomi suhtautuu sellaisiin esityksiin, joilla halutaan lisätä joustomahdollisuuksia nimenomaan työllisyyden ja kasvun edistämiseksi myöskin rahaliiton puitteissa.

16.36 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me lisäämme joustoja meidän Emu-järjestelmäämme, niin mielestäni se on väärä suunta. Tärkeämpää olisi se, että meillä olisi yhteiset säännöt, yhteiset pelisäännöt. Jokaisella maalla on vastuu omasta talouspolitiikastaan. Pidämme kiinni no bail-out -säännöstä, korostamme markkinakuria. Sitä kautta me pystymme mielestäni paremmin luomaan sellaista ympäristöä, joka on vakaa investoinneille ja kasvulle otollinen.

Mielestäni rahapolitiikalla, totta kai, on oma merkityksensä tässä kaikessa, mutta koheesiopolitiikka on ollut se työväline, millä Euroopan unioni on oman budjettinsa kautta pyrkinyt ja pyrkii vaikuttamaan siihen, että Euroopan unionin eri alueilla pystytään tasaamaan talouskasvua, tukemaan siellä, missä kasvu ei ole niin voimakasta. Se on ensisijainen väline siinä. Rahapolitiikalla, eurolla, yhteisellä valuutalla, sisämarkkinoilla pyritään luomaan [Puhemies koputtaa] pohjaa talouden kasvulle ja hyvinvoinnille.

16.37 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä edustaja Huhtasaaren alkuperäisestä kysymyksestä voisi vetää sen johtopäätöksen, että hän haluaisi meidän palaamistamme markka-aikaan. Minkähänlainen tämä markka-aika oikein oli? Suomen talouspolitiikka markka-aikana oli sitä, että me devalvoimme kerran kymmenessä vuodessa — ja silloin kaksinumeroisella luvulla useimmiten. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllähän Ruotsi pärjää ihan hyvin!] Eli käsitys siitä, että se oli jonkunlaista hienoa aikaa noin rahapolitiikan osalta, on täysin virheellinen. Tämä euro on sentään tuonut meidän talouteemme jonkunlaista vakautta ja pakottaa meidät tiukempaan talouspolitiikkaan kuin tällainen oman valuutan politiikan käyttäminen.

Minua muutenkin huolestuttaa se, miksi te otatte aina esille näitä Euroopan unionin asioita, jotka on sovittu, jotka vahvistavat Suomen asemaa. Te puhutte myöskin kansanäänestyksestä Euroopan unionin jäsenyyden osalta. [Laura Huhtasaari: Eikö saisi?] Se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

täysin virheellinen linja, ja se heikentää meidän kansainvälistä asemaamme. Kaikki tämä, [Puhemies koputtaa] mitä te esitätte, on väärin. [Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tämä ei sisältänyt kysymystä, [Ben Zyskowicz: Kysymys on "eikö totta"!]] mutta lisäkysymys, edustaja Niinistö.

16.39 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa edustaja Salolaisen jälkeen.

Kysymys alkoi rahapolitiikasta, ja siinä voi sanoa, että Euroopan keskuspankilla ehkä kesti jonkun vuoden Yhdysvaltain FEDiä pidempään elvyttävän rahapolitiikan käynnistäminen, mutta nyt se on vauhdittanut Euroopan taloutta, ja hyvä niin. Nyt huomion pitäisi siirtyä siihen, mitä Euroopan unioni omassa budjetissaan tekee, ja olen itse huolestunut kahdesta eri kysymyksestä: Toinen on se, että jotta Euroopan unioni voi saada kansalaisten luottamuksen niin Suomessa kuin muualla Euroopassa, meidän pitää saada työttömyyttä alas ja sosiaaliturva, heikompiensaisten turva, kaikkialla Euroopassa kohtuulliselle tasolle, jolloin unioni on kaikkien eurooppalaisten yhteisellä asialla. Kuulin, että ministeri vähän lupaili, että jotain pohdintaa sosiaaliturvan vähimmäisturvan takaamisesta yhteisellä politiikalla voitaisiin viedä eteenpäin. Se on hyvä asia. Sen lisäksi toinen kysymys on koulutukseen, tutkimukseen ja ilmastopolitiikkaan panostaminen, ja EU:n budjetti on edelleen vanhaa säilyttävä [Puhemies koputtaa] mutta ei näihin uusiin panostuksiin panostava. [Puhemies koputtaa] Voitteko edistää Suomen hallituksen puolesta tätä politiikkaa?

16.40 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistöllä oli erittäin hyvä lista — erittäin hyvä lista — ja nyt kun me valmistemme tulevaa seitsemän vuoden rahoituskehyskautta eli EU:n budjettikautta, niin on juuri se aika, milloin me käymme keskustelua. Suomen ja hallituksen näkökulmasta juuri näihin asioihin meidän pitää kiinnittää huomiota ja saada niille resursseja EU-budjettiin: turvallisuuteen, työllisyyteen ja kasvuun, koulutukseen, innovaatioihin, niiden ympäristön kehittämiseen, ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun, [Kari Uotila: Puolustus! — Riitta Myller: Puolustus!] pakolaisuuden juurisyihin vaikuttamiseen, yhteiseen maahanmuuttopolitiikkaan. Ja kun meillä vielä olisi Euroopan unionin budjetissa liikkumavaraa, ettemme olisi joka euroa sitoneet kiinni seitsemäksi vuodeksi, niin sehän olisi upeaa, jotta pystytään reagoimaan myöskin nopeasti muuttuvaan maailmaan. [Keskustan ryhmästä: Missä on maatalous?] Nämä ovat juuri niitä linjauksia, joita me olemme hallituksen pöydässä tehneet, joita suuressa valiokunnassa on käsitelty, ja näitä me eri neuvottelupöydissä pyrimme parhaamme mukaan edistämään.

16.41 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sininen tulevaisuus on EU-kriittinen puolue, mikä tuli selväksi meidän ryhmäpuheenvuorossamme [Li Andersson: Ei ole näkynyt kyllä!] EU:n tulevaisuuskeskustelussa, mutta me kunnioitamme myös kansanvaltaa. Suomi on kansanvaltaisesti liittynyt EU:n jäseneksi, liittynyt yhteisvaluutan jäseneksi. Siinä unionissa me olemme ja sitä rahaa nyt sitten käytämme. Mutta oleellista on se, mihin suuntaan mennään. Eihän eurokriisi ollut kunniaksi yhteisvaluutalle. Siinä tehtiin paljon virheitä kauan ennen sitä aikaa, kun minä olen ollut mihinkään täällä vaikuttamassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

Yhteisvastuu on yksi asia, josta haluan ministeriltä kysyä: miten Suomen hallitus siihen suhtautuu, sen lisääntymiseen? Ja kun täällä on oppositiosta väitetty, että Suomen hallitus ei toimisi EU:ssa: Suomella on aktiivinen EU-linja, me olemme ensimmäisenä ottaneet kantaa talous- ja rahaliittoon liittyviin uudistuksiin. [Kari Uotila: Missä EU, siellä ongelma!] Emme halua sinne valtiovarainministeriä, ja tuemme sitä, että Kreikan kaltaisille maille tulisi velkajärjestelymekanismi tarvittaessa, että ei tapahtuisi sitä, mitä tapahtui 2010 tukipakettipolitiikan myötä. Mutta nämä yhteisvastuut, arvoisa ministeri, miten kommentoitte niitä?

16.42 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, EU-kriittinen puolue voi olla, [Perussuomalaisen ryhmästä: Voi kyllä, voi kyllä!] mutta yhdessä olemme sitoutuneet EU:n kehittämiseen, ja se on tärkeä asia, että meidän pitää mennä eteenpäin.

Mitä tulee yhteisvastuukysymykseen, niin täytyy tässäkin erotella taloudellinen yhteisvastuu ja muu yhteisvastuu. EU:n yhteisen lainsäädännön kautta tai vaikkapa panostamalla turvallisuuteen — kaksi erilaista asiaa — me löydämme sitä yhteisvastuullisuutta koko ajan: kehittämällä sisämarkkinoita tai rajavalvontaa meillä on yhteisvastuullisuutta. Eli yhteisvastuullisuus itsessään sanana ei ole aina Suomen kantojen vastaista, päinvastoin, suurimmassa osassa asioita se on Suomen kantojen mukaista. Mutta jos mennään taloudelliseen yhteisvastuuseen, meillä on kaksi vaihtoehtoa: Me jaamme taloudellista vastuuta ja annamme lisää valtaa Brysseliin — sitä Suomessa ei ole haluttu eikä halua tämäkään hallitus. Me haluamme pitää taloudellisen päättävällän ja vastuun kansallisvaltioissa, jäsenmaissa, ja [Puhemies koputtaa] Brysselin tehtävä on koordinoida. Toivottavasti tämä oli riittävä vastaus.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä lisäkysymys, edustaja Vähämäki.

16.43 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Siis eihän tuosta, anteeksi vain, käynyt selväksi, kannattaako vai vastustaako hallitus yhteisvastuuta. [Ben Zyskiewicz: Riippuu, mistä yhteisvastuusta puhutaan!] Se on se kysymys, minkä me haluamme tietää ja minkä tavallinen kansalainen, tavallinen työmies, haluaa tietää: joutuuko hän vielä kaiken muun lisäksi maksamaan etelän velkamaiden piikin, joutuuko hän kuitaamaan sen laskun.

Ja ennen kaikkea me haluamme tietää myöskin sen, mikä on Suomen neuvottelutavoite joulukuun neuvotteluissa. On esitetty vain kahta huonoa vaihtoehtoa. Meillä on kuusisivuinen vastalause, jossa esitämme kolmannen vaihtoehdon, kolmannen tien. Haluaisimme tietää nyt, mikä on se Suomen neuvottelulinja. Ja aiotteko tuoda eduskunnalle tiedonannon siitä, mitä aiheutuu Suomelle, kun EKP lähtee tätä osto-ohjelmaansa pikkuhiljaa laskemaan alas? Mitkä ovat ne vastuut, jotka ovat Suomelle tulleet? Ja kaiken kaikkiaan, [Puhemies koputtaa] mitä aiotte tehdä, mikä on neuvotteluasema?

16.44 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarvittaisiin puoli tuntia, että ehtisi kaikkiin näihin kysymyksiin vastaamaan. Siis kuten sanoin, yhteisvastuuta on monenlaista, mutta se, mistä varmasti, jos ymmärsin oikein, kysyttiin, on taloudellinen yhteisvastuu. Emme ole sitä lisäämässä, paitsi jos pankkiunionin sisällä riskitasot saadaan tasattua eri jäsenmaiden ja pankkisektorin sisällä. Silloin me olem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

me valmiit etenemään yhteisen talletussuojan kanssa, mutta emme ennen kuin riskit on saatu huomattavasti nykyistä alemmas. Se on asia, jossa pidemmällä aikavälillä kannattamme yhteisvastuun lisäämistä.

Joulukuun 7. päivä tai 6. päivä komission puheenjohtaja Juncker on esittämässä taas uusia asioita Euroopan unionin kehittämiseksi. Meillä on sitä ennen pöydällä useita esityksiä sekä meidän yhteisen valuuttamme kehittämiseksi että Euroopan unionin kehittämiseksi. Meillä ei ole mitään erityistä neuvottelua joulukuussa vaan koko ajan jatkuva neuvotteluprosessi, jossa me olemme aktiivisesti mukana. Me voisimme palata niihin yksityiskohtiin ja eri asioihin [Puhemies koputtaa] tarkemmin, kun olisi enemmän kuin minuutti aikaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.